

פ ר ט י כ ל ט ס . א ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ג', י"ט באדר ב' תשי"א-27.3.51

חברי הועדה הנוכחים:

- נ. ניר - היו"ר
- א. איזנשטט
- ע. אסף
- י. בורג
- י. ברך
- י. בר-יהודה
- ד. בר-רב-האי
- מ. בן-עמי
- פ. ברנשטיין
- א. ג'רג'ור
- ב. צ. דינבורג
- פ. וילנר
- ק. כחנא
- י. כסח
- א. לנקין
- י. לם
- י. מרלין
- א. פרמינגר
- ח. רובין
- א. ח. שאג
- ז. שור
- א. תבורי

מוזמנים:

- ח. צדוק - המשנה ליועץ המשפטי
- א. צילן - משרד הפנים
- ה. אלופי - משרד הפנים
- מ. פיאמנטה - מתרגם לערבית

י. פלמון - ב"כ הממשל הצבאי.

הישיבה נפתחה בשעה 11.10.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה. יש כמה שינויים זמניים בהרכב הועדה. אינני רוצה להיות כל כך טורמאלי. אחד מחברי הועדה אינו יכול להשתתף בישיבה אמפיבונה מיוחדות, וחבר אחר בא במקומו הפעם. אני חושב שגם חברי הועדה לא יעמדו על כך.

נשארו לנו כמה סעיפים להצבעה בנוגע לסדר עבודתנו

בפרק הנוגע לבחירות בין חייליים. כמו כן עלינו לברר את שאלת פירסום

הרשימות בקלטיות צבאיות. נחחיל את הדיון בהצעות בנוגע לממשל הצבאי, כיון

שאנחנו שמחים לראות בחוכנו סוף סוף את ב"כ הממשל הצבאי. אני חושב שנשמע

קודם את הצעות החברים הנוגעות לממשל הצבאי ולאחר זאת נשמע את תורת-דעתו

של ב"כ הממשל הצבאי.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
27.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

רל.

ד. בר-רב-האי:

אני חושב שאנחנו צריכים להעמיד בפני עצמנו

את השאלה באיזו מידה ניתנים להגשמה הסדרים

הנהוגים בכל שטחה של מדינת ישראל, גם בשטח הנקרא "הממשל הצבאי".

אם אין הפרש בין השטחים האלה, כל מה שזל על כל שטחה של מדינת ישראל, חל

גם על שטחי הממשל הצבאי. לכן אני חושב שיתיה זה קיצור הדרך אם נשמע

קודם מ"כ הממשל הצבאי אם יש איזה הכרה לשנות משהו מחקיים בענין זה, לא צא

לגבי כל שטח המדינה.

ה. רובין:

אני תומך בהצעתו של בר-רב-האי. לא הייתי רוצה

להימצא במצב שלגבי הצעה זאת או אחרת של חבר הועדה

יבוא ערעור כביכול מצד ב"כ מחלקה ממשלתית מסוימת. הרבה יותר רצוי, מנקודה

ראות שלנו, לשמוע קודם את עמדתו של ב"כ הממשל הצבאי, בקיצור נמרץ. הבעיות

המתעוררות הן שאלת חופש התעמולה, חופש התנועה בשטחים אלה וכו'. מוטב

שנשמע קודם את חוות-דעתו של ב"כ הממשל הצבאי ולאחר זאת נתוכח ונביע

דעתנו.

הצעת ד. בר-רב-האי נחקבלה.

ז. פלמון:

בחתימת דברי אני רוצה להעיר כי הביטוי "הממשל"

הצבאי" אינו ביטוי הממצא את התוכן. למעשה, יותר

נכון לכנות זאת "אדמיניסטרציה צבאית". הממשל הצבאי אינו נשען על כל

חוק מיוחד לגבי אותו שטח בו הוא מושל. אותו חוק לפיו מסיל הממשל

הצבאי הגבלות פל שהן, חל על כל שטח ישראל, ואם חלק אחר בשטח המדינה

יהיה במצב בטחוני בלתי מניח את הדעת, יש דרך להטיל את אותו ההגבלות

גם על אותו השטח.

מה שנוגע לבחירות, אינני חושב שהמצב הקיים

בשטחי הממשל הצבאי שונה מן המצב הקיים בפל הארץ, אלא בדבר אחד: בהגבלות

החנועה. ההגבלות הן כאלה: ישנן הגבלות בכניסה לשטח הממשל הצבאי,

ישנן הגבלות על יציאה ממנו, ובמקומות מסויימים הקרובים מאוד לגבול ישנן

גם הגבלות לגבי חנועה מאיזור אחד של הממשל - כלומר, מאיזור הגבול - לשא

האיזורים שאינם איזורים-גבול.

אינני חושב שיש איזה הכרה בביטול ההגבלות האלה

לאיזה זמן שהוא היות ואחרי ככלות הכל, הפעילות הקשורה בבחירות היא

מעילות של מספר אנשים ולא של חמונים; לא כל הכפר הנהוג תחת ממשל צבאי

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
27.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. פלמון:

צריך ללכת לכפר שני לנהל תעמולה. לכן אני חושב כי זה לגמרי לא יפריע
אם הפעילים השונים של המפלגות השונות הרוצים לצאת משטח הממשל הצבאי או
לחכנס אליו, יעברו את הצעד הפורמאלי הזה של קבלת רשיון. אין לי ספק
כי הרשיון יינתן להם בכל הקלות. אם הדבר הזה יידרש לגבי מספר גדול של
אנשים, יהיה צורך להגדיל את המנגנון, אבל זה יהיה רק ענין פורמאלי
פרוצדוראלי. לעומת זאת, אם נבטל את התקנות הללו, יוכל כל אחד, בין
שיהיה לו ענין הקשור עם הבחירות ובין שיהיה לו ענין אחר, לנוע ברצונו
בשטח הממשל הצבאי, באיזורים שאין אנחנו מעוניינים כי התנועה אליהם
ומתוכן תהיה בקלות.

למעשה, זה כל מה שיש לי להגיד בענין זה.

מה בנוגע לחופש ההסברה וחופש אסיפות בחירות?

ה. רובין:

אין כל חוק המונע זאת.

י. פלמון:

האם ארוחם הכללים החלים על אסיפות בחירות
בכל שטח המדינה, חלים גם בשטחי הממשל הצבאי?

ד. בן-חב-האי:

כן.

י. פלמון:

שאלה עובדתית אחת: שמענו כי באיזורי הממשל
הצבאי קיים אוחז המצב הקיים בארץ כולה, אקטוא

מ. וילנר:

פרט לחופש התנועה. ברצוני לציין כי עד כמה שידוע לי - וזה ידוע לי גם
מתוך נסיון - יש איזורים שלמים אשר לא רק חופש התנועה אינו קיים בהם, אלא
שיש בהם איסור על מפלגות פוליטיות, איסור על איגודים מקצועיים. דבר
זה קיים למשל באיזורי המשולש, בהם יש איסור מוחלט על אסיפות או התכנסויות
פוליטיות, ואפילו על התארגנותו של הפועל. (י. כסה: באלו איזורים?) באיזור
המשולש, למשל. הייתי בכפר טייבה. שם אסור להתאסף בקבוצה, אסור לקיים
מפלגה פוליטית ואסור לחקים סניף של ארגון פועלים, למשל, קונגרס הפועלים.
גם מפלגתי, למשל, אסורה שם. נציגי השלטון הצבאי גם אמרו לנו כי זהו החוק
שם. אין לחקל בבעיה זאת, ויש לחפש לה פתרון בדרך כלל. אך ציון שרגע אנחנו
דנים בשאלה הבחירות, עלינו למצוא לבעיה זאת פתרון לקראת הבחירות.

גם באיזורים אחרים אינו קיים אוחז המצב הקיים

בשאר חלקי הארץ. אפילו באיזורים של הממשל הצבאי שאינם במשולש הישראלי -

פ. וילנר:

כמו בנצרת - צריך לקבל רשיון גם לאמיתות סגורה, כלומר, אמיתות הנערכת בתוך אולם. ישנן עוד כל מיני תקנות דומות, עצם קיומו של משטר צבאי ומיקוח צבאי משפיע על חוסר החופש של החושבים, על פחדם מפני השלטונות, עצם קיומו של משטר כזה בזמן הבחירות פירושו לחץ באופן אובייקטיבי, אינני מדבר כבר על לחץ מכוון, - וגם זה עלול לקרות. אבל עצם המשטר הזה של פחד פוליטי, של פחד מפני חוסר עבודה, פחד מגירוש או גרימת קשיים בקבלת רשיונות וכו' - גם הוא משפיע. נדמה לי שכל אחד מאתנו אשר יש לו נסיון בדברים אלה מוכרח להודות שאמיליו אם פעילי המפלגות או המועמדים לבחירות יצטרכו לבקש רשיון, הבחירות באותם האיזורים לא תהיינה חופשיות, אנחנו יודעים איך מתנהלים הדברים, שחבר כנסת צריך להחרוץ לפעמים שבוע ימים, ולפעמים שלושה-ארבעה ימים בשביל לקבל רשיון להכנס לאחד המקומות של הממשל הצבאי. נהאר לנו מה יהיה בענין זה לגבי לאאז מי שאינו חבר כנסת, ועל אחת כמה וכמה - מי שאינו יהודי, אשר עומד בפני קשיים מיוחדים בהשגת רשיונות כאלה. יש להכניס שינויים יסודיים בענין זה. לדעתי יש לבטל את הממשל הצבאי שאין בו כל צורך בטחוני כפי שהוכיח הנסיון. (א. חבורי: איזה נסיון?) נסיון מדינת ישראל הוכיח כי אין לאאז קשאאציץ למשטר הזה קשר עם שאלות בטחוניות, אלא עם שאלות פוליטיות. (א. חבורי: זה לפי הערכתך.) כל מה שאני אומר הוא לפי הערכתי ולפי הערכת העובדות באופן אובייקטיבי. ישנן עובדות: לא היתה שום התקוממות, לא הרגו אף חייל יהודי באיזורים אלה. (י. פלמוני: אולי מפני שיש שם ממשל צבאי?) (א. חבורי: אחת צריך להוכיח את ההיפך.)

היו"ר נ. ניר: אני מבקש מחברי הועדה לא להכנס לשאלות שאינן נוגעות לענין הנדון.

פ. וילנר: אני מציע לבטל את הממשל הצבאי לחקופת הבחירות. הנסיון הוכיח שאין צורך בממשל הזה.

אם לא החקבל הצעה זאת, תהיינה לי הצעות אחרות, אלטרנטיביות. אני אציע לפחות ביטול האיסור על חופש החנועה בחקופת הבחירות; הבטחת חופש האמיתות, חופש התעמולה, חופש הארגונים הפוליטיים וחזכות להתארגן, חופש הפצת חומר ללא פיקוח המושל הצבאי. כיום, אם אני רוצה להפיץ כרוז באיזה מקום הנמצא מחוץ שלטונו של הממשל הצבאי, באיזו

מ. וילנר:

שאלה שלא חזיה. כרוז שעבר את ביקורתו של הצנזור, צריך לקבל אישור
נוסף של הממשל הצבאי. כלומר: יש שם פיקוח מיוחד על חומר פוליטי ולא
פוליטי, אפילו בעניני שכר העבודה. את המושל הצבאי מחלים כי דרישה
להעלאת השכר מפריעה לבטחון המדינה, הוא אוסר פירסום האסון. ישנן
בעיות רבות שקיימות רק בשטחי הממשל הצבאי ואינן קיימות בשאר חלקי
הארץ, ואין הן נוגעות רק לחופש התנועה.

כמוכן, יש לדאוג להבטחה כל מיני אמצעים.

יש לדאוג לחלוקת פנקסי זהוי, שבאיזורים אלה במיוחד אינם נחנים לכל
החושבים. יש פנקסי-זהוי זמניים וכל מיני דברים אחרים, ללא כל פרינציפ,
רק לפי פרינציפ פוליטי; בכפר שהוא יותר פרו-ממשלתי נידונה יותר העודות
זהו; בכפר שהוא פחות פרו-ממשלתי - יש פחות העודות זהו. אפשר להחלים
שבשטחים אלה יהיה חופש בחירות, אבל אין להחלים מהעובדה כי המשטר
הצבאי הוא משטר של פחד על החושבים, ואם המשטר הזה יהיה קשים גם בזמן
הבחירות, הוא מבטיח מראש כי הבחירות לא תהיינה חפשיות.

י. ברד: אני מוכרח קודם כל להסתייג מדעתו של חבר הכנסת

וילנר כי אין צורך באזורי הבטחון. לצערנו,

באשמת המדינה והמשטר הזה לא היה בשמנו דאגה שיהיו גבולות טבעיים,
שיהיו גבולות בטוחים. באשמת הממשלה הזאת קשה מאוד לשלול בגבולות ולשמור
על הבטחון בגבולות באמצעים הרגילים הנהוגים בכל מדינה ומדינה. אף פעם
לא הצבענו נגד תקנות איזורי הבטחון, למרות שחשבנו כי רק המשטר הקיים
אחראי בעד קיומם ושהתרופה היא שינוי הגבולות. אך כל זמן שהדבר הזה
לא יעשה, לא נציע שינוי בחוק איזורי הבטחון.

אין זה אומר כי אין אנחנו צריכים לדאוג לחופש

הבחירות באיזורי הבטחון. בודאי שעל כולנו לעשות את המאמצים הגדולים
ביותר כדי לקיים את חופש הבחירות באיזורי הבטחון. הבעיה היא רק אין
לעשות זאת.

אינני יודע אם זאת אמת שיש איסור על מפלגות

פוליטיות איזה שהן בשטחי הממשל הצבאי או במשולש. אם הדבר הזה קיים, אני
מציע שכולנו נעשה מאמצים גדולים כדי שהדבר הזה ישתנה, כי קיום
מפלגות פוליטיות בשיטת הבחירות הקיימת בארץ היא תנאי לבחירות. כולנו

רל.

* ברר:

מעוניינים שלא יהיו לנו מפלגות בלתי חוקיות, ויש רק בדרך אחת לכך:
להרשות לארגן מפלגות. אני חושב שדרוש תיקון בעניין זה.

אני חושב שיש לאפשר לקיים אסיפה בשטחי הממשל
הצבאי, ואם דרושים אמצעי בטחון איזה שהם בקשר עם זה, יש לנקוט בהם.
יתכן שצריכה להיות הודעה מוקדמת על כך, אבל לא רשיון.

אני חושב שכל חומר העמולה שנוגע לבחירות
שאינו פסול בהל-אביב, הוא טוב גם בנצרה ובמשולש.

חדבר המסובך ביותר הוא עניין הכניסה והיציאה
בשטחים אלה, כי אין אנתנו יכולים לדעת מראש וגם איננו יכולים לדרוש
ידיעה והנמקה אם פלוני האומר כי הוא נואם במשולש או בנצרה בקשר עם
הבחירות, אין לו בעצם מטרות אחרות. אם מישהו דורש רשיון להכנס
לשטח הממשל הצבאי בשמן הבחירות, לא יתכן שהתיה תקיפה אלו מטרות
מדויקות יש לו בנוגע לבחירות. אבל גם אי-אפשר להגיד כי לא יהיה צורך
בשם רשיון כדי להכנס לאיזורים אלה ואי-אפשר לבטל באופן זמני את
הממשל הצבאי. בעניין זה דרושה מידה רבה של זהירות ושאיפת כנה לחופש.
אני תקווה שנמצא כאן את הקו. אני מהאר לי קודם כל שצריך להחליט
כי חברי ועדת הבחירות המרכזית אשר בידיהם העודה שהם חברי ועדת הבחירות
המרכזית, וכן חברי ועדות הבחירות האיזוריות וחברי ועדות הקלפי,
וגם בני-אדם מסויימים מטעם המפלגות, שיקבלו אישור מועדת הבחירות
המרכזית, יקבלו רשיון קבוע לתקופת הבחירות, להדשיים או לשלושה חדשים,
להכנס לאיזורי הבטחון ולצאת מתו. אני מסכים גם כי במקרים כאלה לא
יוצאו רשיונות אלא לאחר שמיעת דעתו של הממונה על הממשל הצבאי. אין
זה אומר כי מוכרחים להתחשב בדעתו. אם למשל חבר הכנסת וילנר יביא
רשימה של עשרים איש וידרוש רשיון בשבילם, ודעת המושל הצבאי תהיה כי
אי-אפשר לתת רשיון לאף אחד מהם, אזי עם כל הכבוד למושל הצבאי,
אם הוא יעשה דבר כזה אני אחשוב שיש לו בכך כוונה פוליטית. אבל אם,
למשל, בדר יכניס רשימה - נאמר, במקרה שהיו לנו דרוזים באיזורי הממשל
הצבאי - וידרוש רשיון בשביל עשרים איש; והמושל הצבאי יאמר כי הוא
סחנגד לתת רשיון לשניים או לשלושה מבין עשרים אלה, בודאי שהועדה תגיע
למסקנה כי אולי יש לו איזה ידיעה בנוגע לאנשים אלה, גם אם אינו

י. בדר:

רוצה לגלותן - וזאת זכותו. אני חושב שאנחנו יכולים לעשות זאת בכנות
גמורה ביחס לכניסה וליציאה בשטחי הממשל הצבאי.

בענין של כרוזים, מאחר שהצגורה רואה בכך רק

שאלה של בטחון אינני רואה שום סיבה לדבר שהוא טוב בעיני הצגורה בהל-אבי.
לא יתפרט באיזורי הבטחון. גם בנוגע לאסיפות אני חושב שאולי צריך
לדרוש בשטחים אלה שהיה הודעה מוקדמת על קיום אסיפה פומבית. אינני
יודע - ואני אומר זאת בכנות ובגלוי: נמצאים אנשים המקבלים משכורת
מאותו סעיף בחקציב שאיננו - אנשי ש"י, והם באים לאסיפות. אם יש צורך
שהיה הודעה מראש על אסיפה באיזורים אלה - אפשר לקבל זאת. אבל - לא
רשיון. כמובן, בכל מדינה יש חוקים המאפשרים לאסור אסיפה. החוקים האלה
היו קיימים בכל מדינה הממוקמת ביותר בעולם, אפילו בבריית המועצות. אבל
בנוגע לאיפורים רגילים כאלה יש גם ביקורת של דעת הקהל, וצריך שגם
לוועדת הבחירות המרכזית תחיה זכות לחוות את דעתה.

הצעה: א) לסדר רשיונות מיוחדים, קבועים לחקופה

הבחירות, לאנשים שנקבע; ב) הבטחה שלא יהיה צורך ברשיונות לאסיפות.
ג) הבטחה שתומר העמולה המותר ביותר חלקי המדינה יוכל להתפרט ולהיות
מוטן בלי כל קשיים באיזורים אלה.

אינני רוצה להאמין כי איזו שהיא מפלגה שהיא

חוקית במדינה, אסורה באיזורי הממשל הצבאי. אבל כיון שעוררו את הענין -
(ס. וילנר: גם המפלגה וגם עתונה אסורים) אני אומר כי בענין זה דרוש
שינוי, והייתי מוסיף כי שינוי בענין זה דרוש מייד ולא רק לזמן הבחירות.
ואני רוצה לאמר לחברי הכנסת מסיעות הרוב בקואליציה דבר איש: הייתי
במשך 12 שנה סניגור פוליטי במולין והגנתי על קומוניסטים רבים. במשך
כל הזמן טענתי בכנות שאין דבר מסוכן יותר לכל דמוקרטיה שהיא, מערבית,
"אמיתית" - כפי שקראו לזאת אז - או אחרת, מאשר איסור מפלגה קומוניסטית.
אל נעשה שגיאה כזאת במדינתנו. איסור זה יועיל פחות מאשר איסור המסחר
בזהב.

ס. בן-עמי:

שמעתי את דברי מר פלמון, נציג הממשל הצבאי,

ואני רוצה לציין את הדברים שהוא אמר - בחוק.

אני רוצה לכתוב בפירוש בחוק כי כל מה שמוחר בכל שטחי המדינה לגבי

ועדת החוקה, חוק ומשפט
27.3.61
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

רל.

מ. בן-עמי:

פרסומים, אסיפות וכו' - מותר גם בשטחי הממשל הצבאי, אם קיימת הלכה כזאת, נכניס אותה לחוק הבחירות. לא את ערב במה שיהיה בשטחים אלה אחרי הבחירות. אבל אם נאמר כאן כי אין איסור לגבי דברים אלה בשטחי הממשל הצבאי, אני רוצה לקבוע זאת בחוק.

בענין התנועה באיזורים אלה, אני בתוך כנסת

ועוד לפני בן כעו"ד, נחקלתי לא פעם בקשיים להכנס ליפו, גם כיום אינני יודע באיזו צורה אקבל רשיון אם ארצה להכנס לנצרת וצייאא ובאיזו מידה תבעיה היא רק טכני-פורטאלית והרשיון ניתן ללא קשיים, אך שזה דבר הנחון לשיקול דעת. בזמנו פניתי בשאלתה לשר הבטחון בכנסת, מדוע אין מחירים לחברי הכנסת ולצאת בכל איזורי הממשל הצבאי ללא רשיון. הוא ענה לי - וזה נמצא ב"דברי הכנסת" - שזה רק לבטחונם האישי. (פלאמן: באיזה האריך זה היה?) ב-1949. לכאורה אי-אפשר להטיל סייגים על חברי הכנסת ולקבוע כי במקום אחד הם יוכלו להכנס ובמקום אחר - לא יוכלו. כל המדינה צריכה להיות פתוחה בפני חברי הכנסת כי הם מייצגים את כל המדינה ולא רק את אותם הבוחרים שבחרו בהם במיוחד, אי-אפשר לדעת אלו בוחרים בחרו במי. מכל מקום, צריך להבחין בין זכות היציאה מן הכפר לתושבי הכפר הנחון באיזור הממשל הצבאי, או לתושבי איזור גבול בממשל הצבאי לגבי איזור רגיל של הממשל הצבאי, ובין זכות הכניסה לכפר לבאי-כוח מפלגות ורשימות מועמדים. אם נעשה את ההבחנה הזאת, לא יהיה מקום לחששות שהובעו כאן. אצאני אומר שכל אדם אשר ישא אישור של ועדת הבחירות המרכזית שהוא ב"כ מפלגה או רשימת מועמדים, תהיה לו אפשרות לעבור את המחסום ללא כל קושי. אנשים אלה לא יהיו זקוקים לרשיונות כדי להכנס לשטחים אלה, כי הרשיונות לא תמיד ניתנים בעין יפה, לא תמיד נתנים בכלל ולא תמיד ניתנים בצורה נוחה.

אני מציע כי ההסדר הזה יהיה קיים מיום הגשת

רשימת המועמדים לפי החוק ועד לקיום הבחירות. אין זאת תקופה ארוכה ביותר. זה לא ימוטט את המשטר.

אני רוצה לציין כי החצוה שנציע כאן אינן

א. פרמינגר:

סוגעות בתביעתנו העקרונית והמעשית לביטול

הממשל הצבאי.

א. פרמינגר: אם החצעה לביטול הממשל הצבאי לא התקבל, ברור

כי אינה יכולה להיות כל הגבלה לגבי פעילים

ובאי-כוח הרשימות. (א. תבורי: גם לא במספר? אם הרשימה תביא אלפיים

איש?) אני חושב שגם במספר אינה צריכה להיות הגבלה. איש לא יגיש

רשימה של אלפיים איש. אני חושב שהמפלגה הגדולה ביותר במדינה אינה

צריכה להיות מעוניינת כי יגבילם את מספר הפעילים שהיא תוכל לקבל רשיון

כזה עבורם. אין צורך להגביל, ולא יהיה זה נכון אם נעשה זאת. איש

לא יוכל לדרוש זאת. אני חושב שהממשל הצבאי צריך לעשות את כל הסידורים

כדי שלא יהיו בו שום עיכובים, כדי שאנשים אלה, מאחר שיהיו בידם רשימות,

יוכלו לנוע כרצונם.

בקשר עם חופש ההסברה, הייתי שמח לו מה שמסר כאן

מר פלמון היה מתאים למצב העובדתי. אבל, למשל במשולש הקטן יש קו של

ראגה לדה-פוליטיזציה של החושבים. בזמנו ספרתי לפלמון על שיהיה שהיחה

לי ולעוד חבר עם פקיד באותו מקום, ב"כ הממשל הצבאי. הוא הסביר לנו מדוע

אין הוא נותן למפלגות כניסה לשטח הזה - ואני מדגיש: לא למפלגה אלא

למפלגות. הוא הסביר כי צריך למנוע בעד הסחה, הסביר מהי לדעתו הסחה

ומה אינה הסחה, ומדוע רצוי כי מפלגות לא תפעלנה שם. אין לדבר עכשיו על

העבר, אבל צריך לדעת את המצב. יש לדאוג כי תהיה חזרה מפורשת

ופומבית מיד, ושהדבר הזה יבוטל. אם למשל המושל הצבאי יפרטס מודעות בכל

כפרי המשולש כי מעתה ולהבא, כדי למנוע אי-הבנות והיות ויש גירסא כזאת

ואחרת, הוא מודע כי יש זכות להתארגן ולפעול. (י. פלמון: מי יעשה זאת

לפי הצעתך?) אני מציע למסור את כל הקרדיט בעניין זה למפלגת פועלי א"י

לבן-גורדיון, אבל אני מציע שיעשו זאת לאלתר כדי שלא יהיו יותר ספיקות.

אינני אומר שזה יפתור את הבעיה, אבל זה יקדם אותנו בצעד מסוים לפתרון

הבעיה. אני מבקש שיסבירו לי מדוע אין לקבל את הצעה זאת, אם אין בכך

חבל, ואם תיחה זאת רק אי-הבנה מצד פקידים במקומות מסויימים. הרי חובתו

של כל שלטון לפזר אי-הבנות

אני מבקש ממר פלמון ומר אלופי שיסבירו לנו איך

יסמיקו לחלק את האמצע העודות-הזרות בשם הממשל הצבאי. דבר זה יקבע את

השתתפותם בבחירות של תושבי אותם השטחים. הובטח לנו לחזור לעניין זה כשנגיע

לסעיף זה. הגענו לסעיף זה, ואני מקש לשמוע אינפורמציה בעניין זה.

ברור ששום חופש תעמולה לא יעזור לנו אם לא תאא יחלקו את העודות הזרות

ולא יוכלו לבחור.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
27.5.61
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

דל.

א. פרמינגרוני אני רוצה לנגוע בנקודה שבמדומי שעוד לא נגעו

בה. קצת קבלנו טעיה בנוגע להשתתפות של

פקידים בבחירות, ישיבתם בקלפיות או ליד הקלפיות, אף כי התעוררו כאן אי-אלו הילוקי דעות בענין זה. זה מותר לנו בעיה חשובה בשטח הממשל הצבאי. אבל הייתי רוצה לשמוע איך יהיה התסדר הבמחונני ביום הבחירות. עוד אינני מציג שום דבר ואינני מוען שום דבר. אני רוצה רק לרעך מה יהיה הסדר; אם יעמוד שם חייל עם נשק או שומר בלי נשק, במי שהוא עומד ליד הקלפיות בחל-אביב. לאחר שארע זאת, אובל לתורה דעה. (א. גילון) גם בחל-אביב יעמדו עם נשק, לשם הבטחת הבחירות). כן, במובן. האם אתה מבין, ר"ר צילן: את ליד הקלפיה יעמוד משמר של המשטרה הצבאית עם בידונים, זה בכל זאת יתן אופי מסויים לבחירות האלה. אינני מתאר לעצמי איך זה יהיה. אני מתאר לי שיש ענין שזה לא יהיה, ושכוחות הבמחונן ימאזו ברזרבה.

חבר הכנסת בן-עמי עורך בעיה הראויה לחשומת לב

צריך לנסות את הדברים באופן זהיר, כדי שמכלל "תן" לא ישחמע "לאו",

כלומר שלא ישחמע כי בכל ימות השנה אין זה כך. אני רוצה שנחזק בחוק

הבחירות את ההנחה שאין שם הבדל בין חל-אביב ובין נצרת, ארץ-אל-פאתם,

ובן אינני חושב שהתקופה הזאת צריכה להיות 35 ימים, ואני מציג שהיא

תחיל מידם פירסום רשימות הבוחרים, כלומר, תקופה של קרוב לחדשיים לפני

קיום הבחירות. אני חושב שזהו המינימום.

הצעות אלה מובאות במקרה שהידתה החצעה לבטל בכלל

את הממשל הצבאי.

לא אכנס לבעיות צודיות שהתעוררו פה ולא אגע

ד. בר-רב-חאי:

בשאלות במחוננות שאינן שייכות לשולחן הזה. אינני

מקבל גם ברצינות את הצעה וילנר בהמיכת פרמינגרוני לבטל בכלל את שטחי הממשל

הצבאי. גם וילנר לא קיבל זאת ברצינות, מטני שהוא חכמים מיד הצעות

אלטרנטיביות.

יש לי שתי הצעות יסוד בענין זה: לאפשר לכל הזכאים

לבחור מאכפסיונם של חומש הניתן לכל אורת במדינה בקשר עם הבחירות; לא לערער

את הבמחונן במדינה. יש לשקול את שני הדברים האלה, מתוך הנתות אלה

אני שולל את החצעה לבטל דרך אגב לתקופה קצרה את כל ענין הממשל הצבאי,

שתוקם לא מתוך רצון דע של מישהו אלא שהיה כנראה מתויד המציאות.

ד. בר-רב-האי;

אנחנו מעוניינים לאפשר חופש זמירה מאכימליה

של גישה אל הבורח מצד אלה המפעילים את

הבורח, וכן מתן אפשרות של הסברה וחופש הגישה של הבורח אל הקלפי שהוא מרוחק אליה. כל עניין תעודות הזהות אינו שייך לבעיה הממשל הצבאי. אף פעם לא שמענו שיש מניעה או מקושי בחלוקת תעודות הזהות מצד הממשל הצבאי. נדמה לי שמצדו אין מניעה בעניין זה.

לו אלה הפתייבים ביטול הגבלות היו

בטוחים כי יש הצדקה בהצעתם, הם לא היו צריכים להציע שום הצעות מפני שבחוק הבחירות אין שום הבחנה בין איזור זה לאחר, וייעשה המאכפיסום להבטיח את חופש הבחירות לכל אזרחי המדינה. אלא שהם בעצמם אינם בטוחים שדבר זה ניתן לביצוע. מתוך כך הם הולכים בדרך אחרת ומנסים לחדש את החוק.

מה היה ב-1949. תקופת 1949 הייתה הרבה

יותר תמורה. לא נהגנו אי-הגבלה בתקופת הבחירות לאסיפת המכוננת. אינני זוכר כרגע את המספר, אבל לשכל רשימה ניתנה אפשרות להגיש לוועדת הבחירות המרכזית רשימת פעילים. המספר היה קבוע מראש. אינני זוכר מה היה אז המספרים. בשביל האנשים האלה קבלנו ע"י הממשל הצבאי - וזכרו שזה היה בדצמבר 1948 - וינואר 1949 - קבלנו חופש הנועה באיזורים האלה.

מה שאני עומד להציע עכשיו הוא בערך אותו

דבר שהיה אז. לא נוכל להסכים שדבר זה יינתן בצורה בלתי מוגבלת, יש שיקולים. לא נוכל להסכים למספר בלתי מוגבל, מפני שאפשר להפוך את סדרי הבטחון בתקופת הבחירות למקום של התרוצצות. אבל נצטרך ללכת בדרך ביניים ולקבוע סדר כזה שכל רשימה תהיה זכאית להציע רשימת פעילים אשר בשבילם היא תדרוש חופש פעולה באותו איזור. אם המספרים יהיו מהקבלים על הדעה ואם השמות לא ייחלקו בנימוקים מיוחדים שיש מאתנו איננו מעוניין לערער עליהם, אני מניח כי לאנשים האלה תנחן הרשות להכנס ולשאת באיזורים אלה.

מה שנוגע לחופש ההסברה וחופש האסיפות:

בדבר הציע הודעה על אסיפות; זה למעשה גם הסדר הקיים בכל המדינה. אין צורך לקבל רשיון לאסיפת פומבית, אלא שצריך להודיע על כך למשטרה.

(מ. וילגנר) מדובר על אסיפות פגורות ובתל-אביב אין צורך להודיע על

אסיפות כאלה). חרי אתם כולכם אומרים תצאיי-אמת. גם אני יודע את הדברים.

ישנן תקנות שמושל המחוז יכול להפעילן בכל רגע בכל מקום. יש איזורים ידועים

ד. בר-רב-האי :

של הארץ שהתקנות האלה בהם הן בבחינת אוח מהה של החוק, אך במקומות מסוימות מושל המחוז יכול לחדש את הקפן. המציאות היא שהתקנות האלה קיימות בכל הארץ. גם בענין אסיפות באיזור זה אין צורך להכניס הודאה מיוחדת. לפי התקנות הקיימות במדינה, יכולות אסיפות להחקיים גם שם. אנשים מחוץ לאוחו האיזור יכולים להופיע באסיפות אלה, בין מתוך הרשימה הכללית של פעילים שאני מציע שתהיה, ובין במקרים מיוחדים. אינני רואה שום מניעה שלא יבוקש רשיון במקרים מיוחדים בשביל זה או בשביל אחר, להופיע בכפר טיבה, באופ-אל-סאחם או במקום אחר, ויקבל אישור על כך. (י. בר-יהודה: יקבל אישור, פירושו שאפשר גם לפסול). אפשר לפסול פרט זה או אחר. מבלי לפגוע ברצון הטוב של המפלגה, אבל לממשל הצבאי יכולות להיות ידיעות שהסרוה למפלגה פועלי א"י צא על חבר זה או אחר שלה שבשבילו היא מבקשת רשיון. (י. בר-יהודה: ימסור את הידיעות האלה למפלגה). אי-אפשר אגב חוק זה הקשור עם הבחירות, לאמר את הכל.

ה. רובין :

אני רוצה להדגיש כי אין אנתנו עוסקים בבעיות הממשל הצבאי. אני חושב כי הממשל הצבאי בצורתו הטוכחית מיוחד לגמרי. עצם ענין הבחון אינו מובטח ע"י הממשל הצבאי. אפשר להבטיחו בצורה אחרת. אך מה שאני אומר עכשיו איננו קשור כלל עם ההנגדוהי הפרינציפיוניה לענין הזה של הממשל הצבאי. אני אומר מה שאני אומר מתוך הנחה כי הממשל הצבאי עדין קיים. ואני רוצה שכך יבינו את דברי: במסגרת הממשל הצבאי הקיים. ובמסגרת זאת אני מציע סידורים מיוחדים לתקופת הבחירות. לא הייתי רוצה שבו-יכוח אחר מישחו יגיד כי ע"י כך הסכמנו לממשל הצבאי. לא הסכמנו לו, אך במסגרת זאת אין לנו אצד ברירה אחרת אלא להציע סידורים כאלה.

מה ירוש להבטיח באיזור זה, ולא יזוה תקופה

צריך להבטיח. אני חושב כי הצעת בן-עמי אינה מספיקה. יש להגיד, אם לא מיום הכרזה הבחירות עד הבחירות, לפחות מיום פירסום רשימות הבוחרים - תקופה שאף היא איננה כל כך ארוכה. לדעתי, עלינו לקבל: מיום פירסום רשימות הבוחרים עד ערב הבחירות.

מה צריך להציע בתקופה זאת: קודם כל חופש

התנועה. חופש התנועה פירושו כי ועדה הבחירות המרכזית - ולא שום מוסד אחר

ח. רובין:

הזה יהיה אחיד לכל המפלגות, כפי שתחליט ועדה הבחירות המרכזית, עשויים שלושים, ארבעים, חמישים, והאישר יינתן ע"י ועדה הבחירות המרכזית.

(א. פרמינגר: המספר הזה נוסף למועמדים, כמובן). ודאי. אינני מקבל שאני אצטרך להדיין על השאלה אם איש זה או אחר מקבל רשיון או לאו. אני חושב שכל המפלגות בכנסת נאמנות על כך שאם מישהו ~~עשויים שלושים~~ מוסר על חומר רציני שיש על איש שהן ביקשו רשיון בשבילו, יהיה זה מספיק. (י. פלמון: הסלה לי אם אעיר לך שמר ארם התנצל לפני כמה פעמים על איש זה או אחר שלא ידע עליו דברים מסוימים). זה אישור למה שאמרת: שאת המפלגות קבלת לחשומה לבה הערות בלתי רשמיות ששמעה על אנשים מסוימים. (א. תבורי: אבל אם היא התעקש כאשר יערערו על איש מסוים). (א. פרמינגר: כבר קרה גם שהיה ערעור ולא קבלנו אותו). נאמר באופן גלוי: אם יגידו למפלגה מסויימה שיש חומר מספיק על איש שהיא מבקש רשיון עבורו, שהוא מרגל של מישהו, הייתי רוצה לראות את המפלגה שתקבל על עצמה את האחריות לשלוח את האיש הזה על מנת שאפשר יהיה להגיד אח"כ בו ומבי, לקראת הבחירות שאותה מפלגה עובדה עם מרגלים. אני אומר שאין אף מפלגה אחת שתעשה זאת. (י. פלמון: אינך יכול להגיד זאת. לא כל הרשימות ידועות. לפחות על רשימתו של אליאס קוסא אינך יכול להגיד זאת. אל תשכח שכל 750 איש יכולים להגיש רשימה מועמדים, ויש בארץ 750 מרגלים; הסמוך עלי בענין זה). (י. ברי-הורד: הם יתאחדו) ~~ליאמאאם~~ (י. פלמון: לזאת הם יתאחדו). אני מוכן להבטיח לך כי הרשימה שעליה דיברה היא פחות זקוקה להערות מאשר רשימה אחרת; היא חשמה מיד כל הערות הבאות מצד חוגים ממסלתיים.

אני חושב שהסידור שהצעת הוא סידור מתאים בענין חופש התנועה. ועדה הבחירות, גם היא מוסר. אינני מקבל שרק היועצים לעניני הערבים שליד הממשלה, הם המוסר היחיד הקאמן בענין זה ועדה הבחירות המרכזית, גם היא נאמנה. יהיה מי שידאג לענינים אלה. אם אתה רוצה להבטיח דברים מסויימים, תבקש שפחיה חובה להגיש את הרשימות האלה שבוע קודם לכן, וועדה הבחירות המרכזית תחליט לאחר שבוע. במשך השבוע הזה אפשר יהיה לברר את הדברים. אלא שאני אומר כי רק ועדה הבחירות המרכזית, היא תחליט על כך.

בענין חופש החסברה. תנוהג בענין זה מבוסס

על תקנות ההגנה מ-1945. (י. פלמון: זוהי רק אדמיניסטרציה צבאית. אין

ועדת החוקה, חוק ומשפט
27.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

דל.

ה. רובין:

הממשל הצבאי מבוסס עליו. הממשל הצבאי פועל בכוח הקנוח-לשעתי-חרום).
אני חושב שנאמת עכשיו נאום אוסוויציוני מובהק כי קבעה שהממשל הצבאי הוא
בלתי חוקי. אבל אולי מוטב שנעשה הסכם: לא נבדוק עכשיו את ^{חוקי} ~~הבחירות~~ של
הממשל הצבאי. ההסכם הזה לא יהיה יותר גרוע בשבילך מאשר בשבילי.

בקשר עם ענין החסברה צריך להיות

ברור כי בתקופה זו יכולות להיות אסיפות סומביות ואסיפות סגולות,
ולא יכולה להיות בענין זה שום הגבלה, לא רשמית ולא בלתי רשמית.

קבלנו החלטה כללית כי ועדת הבחירות

המרכזית יכולה לבטל לתקופת הבחירות הוראה מסוימת של חוק המטרה. אם
היא תבטל איוו שהיא הוראתן ביטול זה יכול גם על שחי הממשל הצבאי.

מה שנוגע לפירסום חומד בכחב, כבר נאמר

כאן: מה שאפשר לפרסם בחל-אביב, אפשר לפרסם בכל מקום אחר.

הנושא הדליקטי הביא לכך שהאווירה היא

פ. בורג

קצת פחות דליקטיה מאשר הייתה צריכה להיות.

הייתי רוצה לבקש לא להעמיד להצבעה את ההצעות האלה טרם נקבל אותן בכחב.
מרוב ויכוחים ושינויים בנוסחאות השונות, אני בכל אופן יוצא מבוזבז.

בין היושבים ליד השולחן הזה, נדמה לי כי

אני יכול לדבר פחות או יותר באופן אובייקטיבי: אין לי ישובים של יחידים
דתיים בשטח הזה. אני יכול לגשת לבעיה ללא משפט קרום.

אסור לנו לשכוח כי המדובר הוא בכל זאת

בשטח עדין. אולי מותר לי לצטט את מרטין לותר, שאמר על הפסוק "וגר

זאב עם כבש" שהוא מאמין כי הדבר הזה יקום, ובכל זאת לו היו לו זאב

וכבש, הוא לא היה מכניס אותם לדיר אחר. יש ללמוד משתו מהדבר הזה:

בשטח שעליו המדובר, קיים אקלים מסויים. אין אנתנו יכולים לעשות בענין

זה גזירה שורה מתל-אביב לגבי מקום הנמצא בשטחי הממשל הצבאי. ממך

נפשך: אם זה שטח שדינו כחל-אביב, אין צורך לקבוע לגבי סדרים מיוחדים;

הוא נמצא בחוקה; אם זה שטח אשר לפי טיבו ומחוחו אינן כחל-אביב, ממילא

יש לו דין אחר. שוב יש מקום לסקס ולהרחיק את מקומם של חדיני האלה

י. בורג:

בחוקה הזאת. מתוך כך אני מגיע להכרה כי אין אפשרות לקבוע את פרטי הדברים האלה בחוק הבחירות. צריך להיות ברור כי כל הארץ שווה לפני החוק, ועם זאת מוכרח להיות רסן, מפני שהבחירות מביאות חמיד להרעלת האטמוספירה בכל מקום, קל וחומר באיזורי הממשל הצבאי. מוכרחים לדון על בעיה זאת, ודוקא בוועדה הזאת. אני מחייב את הוויכוח בוועדה הזאת. אבל המסקנה שאליה אני מגיע איננה כי יהיו סעיפים בולטים בענין זה בחוקה.

הייתי חושב כי אנחנו יכולים להתחמק בחוקה

זאת בשני סעיפים קצרים. את יתר הדברים שיתגבשו בוויכוח נוכל להעביר

כחמלצות פנימיות של ועדה החוקה, חוק ומשפט לוועדה הבחירות המרכזית.

שני הסעיפים אשר לפי עניוה רעהי מקימים בחוקה זאת, הם: (א) שועדה הבחירות

המרכזית תקים ועדה משנה מיוחדת לטפול בשאלה עריכת הבחירות בשטחים אלה.

העובדה שנכניס לחוקה סעיף כזה מעידה כי היו ויכוחים על כך בוועדה וכי

יש מקום לשיקולים ויכוחים. כמו כן היא קובעת כי ועדה הבחירות המרכזית

מוכרחת לטפל בענין זה ואיננה יכולה לעבור עליו לסדר היום. (ב) להפנים

סעיף מתאים לסעיף 7(א) ו-7(ב) שבחוקה הבחירות בין חיילים. סעיף 7(א)

קובע כי "בכל הדיונים של הוועדה הנוגעים לעניני בחירות בין חיילים ישתתף

שר הבטחון או אדם או אנשים שימנו על ידו לשם כך." אני חושב שגם לגבי

ועדה המשנה שחקום לענין הבחירות באיזורי הממשל הצבאי, צריך להיות דין

כזה. סעיף 7(ב) קובע כי "שר הבטחון רשאי, תוך 24 שעות מיום החלטה הועדה

בענינים האמורים, לערער עליה בפני הממשלה הזמנית, אם לדעתו עלולה החלטה

לפגוע בבטחון המדינה. הממשלה הזמנית רשאית לאשר, לבטל או לשנות את

החלטה הועדה או לקבל החלטה אחרת במקומה. החלטה הממשלה דינה כהחלטה הועדה."

אני חושב כי סעיף דומה צריך להיות גם לגבי הממשל הצבאי, אם כי נצטרך

לקבל שני מסוים בענין זה.

כחמלצות לוועדה הבחירות המרכזית אני מציע

לקבל שני דברים: חמלצה ראשונה: זכות של חבר כנסת לתנועה חופשית וגישה

חופשית באותו שטח, מפני שחבר הכנסת הוא נציג העם וצריך שיהיה לו קשר עם

כל איזורי הארץ ושחוא יהיה מוגן.

כחמלצה שניה אני מציע שועדה הבחירות החליט

על רשימת באי-כוח המפלגות. בשבילי זה מספיק בחלטה. (אם וילנד: ומועמדים?)

גם מועמדים; מועמדים אינם גרועים מבאי-כוח המפלגות.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
27.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. ברי-הורה:

אני רוצה לאמר בפטוח: אינני מחויב

לחאמין כי מישור ממוסדות הממשלה שהבעתי

לה אי-אמון יתנהג כך בקשר עם הבחירות מדעונו הטוב, באופן שיאפשר לי לחת

לו אמון. אין לי אמון. יש לי הרבה מאוד חומר מדוע אין לי אמון, לא רק

בכלל אלא גם בפרט, במיוחד בכל מה שקשור עם כשרי הבטחון. אני חושב שאינני

היחיד ומפלגתי אינה היחידה. (י. למן גם "חירות"). גם חירותם כל המפלגות

מחוץ למפלגות ראש הממשלה ושר הבטחון. אתם חרי דמוקרטיים גדולים; בבקשה,

תשלמו בעד זה; זה עולה במשהו, ואני דורש שתשלמו בפרטים דמוקרטיים.

פרטים דמוקרטיים זה אומר שאיש לא יאמר לא: אל תסביר מדוע צריך לבחור

במפלגתך; אף איש, אף מוסד, לא הממשלה כולה, לא שר בודד ולא ב"כ השר.

זה התנאי האלמנטארי והראשון.

לזאת צריך להוסיף עוד משהו מקונסטיטוציה

ועוד משהו משכל. על החלק של השכל כבר דיברו כאן: אם איזה שהיא מפלגה

תמציא רשימה של אנשים שהיא רוצה לקבל בשבילם רשיון - ואפשר לקבל שצריך

יהיה להמציא את הרשימה שבוע קודם - ואם יודיען לאותה רשימה כי יש שם

איש שחוששים שהוא כך וכך והרשימה בכל זאת תעמוד על מחן רשיון לאותו איש,

יימצאו מפלגות שחבר לא ישאר סוד בשבילן ושינצלו זאת בלחמת הבחירות.

דבר זה יהיה יותר קשה לאותה מפלגה מאשר אי-שליחת אותו איש למקומות

אלה. אם הרשימה בכל זאת תשלח איש כזה ותוא יעשה בשטח הממשל הצבאי

משהו בלתי חוקי, מחוץ למלחמת הבחירות, תליים עליו כל חוקי הממשל

הצבאי, בין אם אי חושב אותם לנכונים ובין אם אני חושב אותם לבטחי

נכונותם. (ע. אסף: ואם לא תפסו אותו?) כשלא תפסו אותו, אינני מרשה לך

לסגור לפניו את הדרך לבוא ולהציע לבוחרים באותו מקום לבחור בך. אין לך

רשות לעשות זאת אינני מבין מדוע כל ההליכה הזאת סחור סחור והנימוס

המזוייף. חרי אתם יודעים כי ישנם לא מעטים חדשים כי חוץ כדי סידור

הבחירות משהו עושה גם משהו שאינו במאה אחוז בסדר ובצדק, ומשתמש לק

במכונה השלטון. אתם יודעים שיש חושדים כך, ויש מי שחושב כי אין זה

חשד אלא עוברת. לפתע פתאום מדברים באופן כה מחוק ואבסטרקטי. בבחירות

לכנסת השנייה יש רשות למי שרוצה כי יבחרו בו לבוא ולהסביר לכל בוחר מדוע

צריך לבחור בו. אם לגבי כל המדינה יחליטו כי מלחמת הבחירות צריכה

לחיות לא ברחובות אלא רק בבנינים - זה יהיה טוב גם לגבי שטחי הממשל

הצבאי. אם לגבי כל המדינה יחליטו כי מלחמת הבחירות יכולה להיעשות בכל

י. בר-נחורה;

מקום, יהיה בכל מקום גם בשטחי הממשל הצבאי. עשינו יוצאים מן הכלל בנוגע לאותם המקומות בהם יש משהו צבאי סודי. לא ימצא אף אחד - ואם ימצא אני אומר כי הוא ישחמש בתפקידו לרעה וימסור עדות הרחוקה מהמציאות - שיאמר ~~לעצמנו~~ כי סידורי הממשל הצבאי מודרו על מנת שלא יספרו סודות צבאיים. לא בקשר עם זה סודר כל הדבר הזה. בעיה הסודות הצבאיים אינה בכל שטח הממשל הצבאי אלא באותם המקומות שבהם יש משהו סודי. לגבי מקומות אלה עד כמה שאני זוכר יש לנו חוק מיוחד, והוא חל על כל ~~אמצעי~~ המדינה ולא רק על שטחי הממשל הצבאי. אם יש מקום בתל-אביב שיש בו סידור צבאי סודי, לא כל אהר יוכל להכנס לחוכו. אמרנו זאת. אם יש מקומות כאלה בשטחי הממשל הצבאי, גם שם יהיה כך. סוף כל סוף אני ומפלגתי מתייחסים לענייני בטחון המדינה בלא פחות החשבה מאשר לזכותנו להומיע באופן חופשי בבחירות. קיימת אצלנו בדיקה עצמית, כשאנחנו מציעים משהו. לא התנגדנו לשמירת סודות צבאיים הקשורים עם בטחון המדינה, בשום מקום; לא נתנגד לכך גם בשטחי הממשל הצבאי. אבל זאת, לגבי מקומות שהמקום ~~אין~~ קשור עם סוד צבאי, ולא האנשים. איזה סוד צבאי הם אלה היושבים בשטחי הממשל הצבאי, היכולת לדבר אתם ולהסביר להם? אלא מה: יתכן שיסבירו דברים שמי שחיה בממשלה שכבר היוט אין לה אמון - וגם לו היה לה אמון, אם חולכים לבחירות פירוט הדבר שהולכים על מנת לקבוע למי יהיה אמון - לא יהיה מעוניין בכך. אינני רוצה שפקיד המדבר בשם הממשלה הזאת יקבע מה אסור ומה מותר לאמר, כי ע"י כך שהוא יקבע מי יאמר ומי לא יאמר, הוא יקבע גם מה יאמר ומה לא יאמר. אינני רוצה שהוא יקבע לא מי ולא מה.

חדבר היחיד שאנחנו מציעים הוא, שאם

יש חומר ביחס לאחד האנשים המוצעים ע"י איזו שהיא רשימה, שיודעו על כך. אפשר יהיה למסור את הרשימה שבוע קודם לכן וכל מפלגה תשמע מה יעירו על האנשים שהציעה; ב-99% של המקרים היא ודאי תחשב במה שיאמרו לה, ואם יהיה מקרה אחד למאח שהיא לא תחשב - זאת זכותה. אלה הן בחירות

י. כסאן; לגבי החצעה שהיתה/מה לביטול הממשל

הצבאי, לדעתי הועדה הזאת אינה מוסמכת לדון בעניין זה אגב הדיון בבחירות. יש לנו ועדה מוסמכת לעניין זה: הועדה לענייני חוץ ובטחון. היא שוקלת את הדברים קודם כל מבחינת הבטחון ולא מבחינת הבחירות. אני יודע כי לפני שלושה שבועות היה דיון רחב באותה

י. כפה:

ועדה בענין זה והועדה החליטה כי עדין לא הגיע הזמן של "וגד זאב עם כבש" ושהמשל/ הצבאי צריך להטיח להתקיים. לכן אין אנחנו צריכים לעסוק בענין זה, אם אין אנחנו/שואטים לביכוח סתם, מאחר שברור לגמרי מהי עמדת ועדה החוץ והבטחון ועמדת הכנסת בענין זה. נקבל את העובדה שיש לנו משל צבאי.

אני מודה כי מאחר שיש לנו משל צבאי,

צריך לעשות הכל כדי שבשטח זה יוכלו הבחירות לעבוד כאשר הן עוברות בכל המדינה.

אני רוצה לאמר לחבר הכנסת בר-יהודה:

שהוא מתפרץ כאן לדלת פתוחה. הוא אומר: אתם דמוקרטים; תשלמו במשהו.

אנחנו לא צריכים לשלם שום דבר מפני שבמדינה הזאת יש משטר דמוקרטי.

(י. בר-יהודה: צריך להוכיח זאת) לעת עתה צריכים להוכיח את

המידות הדמוקרטיות שלהם. אינני רוצה להכנס לויכוח הזה. אבל היו לנו בחירות במדינה ה"טוטליטארית" הזאת, היו בחירות לכנסת הראשונה והיו בחירות למועצות המקומיות. מדוע אתם תמיד משחירים את דמותה של המדינה הזאת? מי הטיל פסול בבחירות שהיו עד עכשיו? (א. פרמינגר: מי ששחיר את המדינה? רק את מפא"י משחירים.) מפא"י היא גורם במדינה הזאת; היא שליטה עכשיו במדינה, או אינך יכול להבדיל בין מפא"י ובין המדינה; בנקודה זאת אינך יכול להבדיל ביניהם לא מפני שהן זהות אלא מפני שאם מפא"י אחראית בעד המדינה ברגע זה והמדינה היא דמוקרטית, אז יש לנו חלק בעובדה שהמדינה דמוקרטית. (י. בר-יהודה: לא נוהגים לכם יותר מחלק). לא מפני שאין נוהגים אלא מפני שאנחנו - ולא רק אנחנו; יש לנו שותפים במדינה הזאת - מתכוונים ברצינות לקיים דמוקרטיה. לא צריך להוכיח זאת. העבר מעיד, ההווה מעיד והעתיד יוכיח. בכלל, לפי תפיסתך, בר-יהודה, משטר דמוקרטי צריך להיות כזה שיאפשר למפלגות בלתי דמוקרטיות להשתולל כך שיפילו את הדמוקרטיה. אינני מודה ברמוקרטיה כזאת; דמוקרטיה פירושה דמוקרטיה פלומה תקיפה גדולה מאוד נגד יסודות הרוצים לשבור את הדמוקרטיה. (י. בר-יהודה: פלומה דיקטטורה). (ב. איזנשטם: אחת באמת אומר שזוהי דיקטטורה) אני קובע במצפון נקי כאבר מפלגה וכאזרח המדינה הזאת כי לעת עתה במדינה הזאת יש דמוקרטיה, ומבחינה מוסרית לא ארשה לך להטיל דופי במדינה הזאת גם אם מפלגת פועלי א"י היתה אחראית במדינה הזאת והאחראית לאופייה.

• כמה:

(ב. איזנשטט: האם יש מישהו שסובל במדינה הזאת כמו שאתה סבלת מדיקטטורה?
מדוע אתה אומר: דמוקרטיה פלוס דיקטטורה) (י. ברי-הורד: אני מודיע
שכן, ומזכן להוכיח זאת).

לא ננאם פה נאום לגופו של ענין מצד

חבר הכנסת ברי-הורד. הוא עטף את נאמו בארגומנטציה שממש מהלכת
אימים עלינו: מי יודע מה מחכוונים לעשות פה, איזו קורופציה, איזו
דיקטטורה לפני הבחירות. אני מחקומם נגד הדברים האלה, מכיון שברור לי
כי רצונה של המדינה הזאת והממשלה הזאת כי הבחירות יעברו בסדר. צריך
פשוטה לדאוג לכך כי יהיו סידורים טכניים מהאימים, מעשיים ולא חוקתיים,
סידורים כאלה שיאפשרו לעקביר את הבחירות בשטחי הממשל הצבאי בשקט,
כמו בשאר השטחים של מדינת ישראל.

החוק הקיים אינו מבדיל בין שטח הממשל

הצבאי ובין שטח אחר במדינת ישראל. אומרים: לגבי שטחי הממשל הצבאי
צריך לחוקק חוקים מיוחדים. מדוע? מדוע אתם מחשידים את הממשלה הזאת
שהיא לא תהיה ישרה בהנהלת הבחירות? בגלל החשד שלך אני מוכרח לקבל
קונסטיטוציה חדשה בא"י וחוקים חדשים? אינני מסכים לכך. יש לחשוב
על הטכניקה של סידור הדברים בשטחים אלה, מפני שהם בכל זאת נמצאים
תחת ממשל צבאי. אני משחומם שרוצים לטשטש את העובדה שזה בכל זאת ממשל
צבאי, ואין אנו יכולים לנהוג שם בדיוק כמו שאנחנו נוהגים בכל חלקי
המדינה, מטעמי בטחון ולא מטעמי הבחירות.

כיון שאין זה ענין לחוקה ולהבטחת

הדברים בדרך החוק, אני מציע דבר פשוט: החוק הקיים קובע שויון בכל
שטחי המדינה, ומאחר שיש שטחים שהם בגדר של ממשל צבאי, צריך לבחור
בוועדה אשר תדון בעניינים הטכניים. (י. ברי-הורד: אבל החלטות הוועדה
הזאת לא יחייבו את הממשל הצבאי מבחינת חוקית). יש לשבת ולברר את
הדברים הטכניים ולהגיע למסקנות. אין צורך בחוק. יו"ר הוועדה,
בהביאו את החוק בפני הכנסת, יודיע כי לגבי הממשל הצבאי נקבעו סדרים
אלה ואלה. עלינו להציע סידורים זמניים, חולפתם, כי אצטט: הממשל
הצבאי - אני מקוה - הוא דבר חולף. אני מציע שתהיה ועדה אשר תציע
לנו הצעות טכניות סידוריות לגבי שטחי הממשל הצבאי, ויו"ר הוועדה,
בהביאו את החוק לכנסת, יודיע על החלטותיה, שתהיינה חובות על כולנו.

• כמח:

מי טאחנו רוצה לפגוע בכשרותן של הבחירות?

ב.צ. דינבורג:

אנחנו יושבים ודנים כבר שבועות על חוק

זה, ולו הייתי שופט לפי הוויכוחים, הייתי

אומר כי בא"י היה שלטון דיקטטורי, קורופטיבי, שהיה מפלגה שעשתה מהפכה

ובראשו עמדו חבר הכנסת פנחס חופיסק טובי, וילנר והצטרף אליהם פרמינגר,

וחם זקמו משטר דמוקרטי; והם יושבים ודואגים שכל פעיף בחוק יקבע כי

הממשלה אשמה, שהמדינה חשודה, ושכולם חבר-גנבים. אני מוכרח לקגיד

שאפשר לשבת כאן ולהתמוצץ. הרברים עושים רושם, לדעתי, של פעולה מכוונת

להשחית את הענין, ולהשחיר. (י. בריהודה: תקבלו זאת מהר). אבל גם

במחון המדינה חשוב, האם הכל בטוח?

נכון כי בוועדה הבחירות המרכזית צריכה

להיות ועדה משנה אשר תתוכח על עניני הממשל הצבאי, מפני שזה ענין מיוחד.

היא תצטרך להביא הצעות מעשיות לאחד החיעצות עם מוסדות הבטחון. אבל

צריך להיות קצת כבוד למדינה ולא שכל מי שיקרא את החוק יגיד כי הוא

מכוון נגד חבר-גנבים; זוהי משט חרפה.

נ. ניר:

אינני רוצה לדבר עכשיו לא על הממשלה,

לא על דיקטטורה ולא על דמוקרטיה, אלא רק

על דבר אחד: איך להבטיח את הבחירות בשמתי הממשל הצבאי, שתחיינה בסדר.

אומרים לנו שבממשל הצבאי יש חק הבדל

אחד: קיימות הגבלות על החנועה. השאלה היא אם צריך לעשות משחו בענין

זה לקראת הבחירות? לדעתי צריך לבטל את הקגלות על החנועה בנוגע למועמדים

ופעילים של רשימות.

אם אומרים לנו שלגבי אסיפות, פירסום

חומר וכו' הכל בסדר בממשל הצבאי, חרי לא צריך להיות חבר אופיזיציה

ולתמיד את כל הבעיה של אמון או אי-אמון לממשלה, אם אגיד לא כחבר

אופיזיציה אלא כמתם בן-אדם שבין הפקידים יש פקידים שונים, יש פקידים

שיש לי אמון בהם, ויש פקידים - שאין לי אמון בהם. כך זה בכל מקום.

יש לי רושם שגם בממשל הצבאי יש פקידים שאין לי אמון בהם. מותר להגיד

זאת? אני רוצה שהפקידים שאין לי אמון בהם לא יפריעו לי לסדר את הבחירות

בסדר בשמתי הממשל הצבאי. מה מגיע לי בעד זה? אני רוצה שהחוקים הקיימים

נ. ניר:

בכל הארץ ביחס לאסיפות, יהיו גם בשטח הממשל הצבאי. אומרים שזה קיים. אני רוצה להבטיח את ביצוע הדבר הזה. לכן הייתי מציע - ואולי נתפשר על זה - שועדה הבחירות המרכזית הצטרף לדאוג לכך - ואפשר יהיה לעשות זאת ע"י ועדה משנה - שבממשל הצבאי יבוצעו הבחירות בדיוק כמו שהן מבוצעות בכל שטחי המדינה, בכל הנוגע לאסיפות ולהפצת חומר. (י. כפתי: אולי תסכים שלא "בדיוק"? אפשר להציע שלא יכתב "בדיוק").

ת. צדוק: אעפ"י שחבר הכנסת רובין הציע לנו הסכם

שלא לבגור על הבסיס החוקי של הממשל

הצבאי והיתה בדבריו אימפליקציה כי הדבר הזה כדאי לנו, אני רוצה "לחסכתן" ולהגיד משהו בעניין זה.

צדק בתחלף מר פלמון כשאמר כי אין בחוק

חקיים אצלנו היום מושג של "ממשל צבאי" באיזורים מסויימים. יש חוק כללי

החל על כל שטחי המדינה, ואלה הן התקנות-לשעת-החירום משנת 1946. תקנות

אלה מאפשרות הטלת הגבלות מסויימות מטעמי בטחון. הגבלות אלה הוטלו בשטחים

מסויימים ולהלכה אפשר להטילן מטעמי בטחון בכל שטחי המדינה. מכאן נובעת

המסקנה שאין מקום לחקיקה מיוחדת למטרה איזורי הממשל הצבאי, מפני שמערכת

החוקים שלנו אינה מכירה במושג מיוחד זה, אינה מכירה בשטחים בעלי מעמד

מיוחד, אלא שיש הגבלות מסויימות המוטלות בשטחים מסויימים.

אני מבין כי הפוננה היא להבטיח שני

דברים: חופש התנועה וחופש ההסברה. (מ. וילנר: וחופש הארגון של מפלגות).

זה דבר קבוע. אני מדבר על דברים זמניים הקשורים עם תקופת הבחירות.

(מ. וילנר: אם אין מפלגות אין בחירות חטטיות). את שני הדברים האלה

ניחן להבטיח באחת משתי הדרכים: או בדרך של חקיקה או בדרך של הסדר

אדמיניסטרטיבי.

אם רוצה להבטיח את הדברים האלה בדרך

חקיקה, הדרך היחידה לעשות זאת היא לקבוע בחוק - ולא לגבי איזורים

מסויימים אלא לגבי הארץ כולה - כי סבירות מסויימות שהשתמשו בהן לפי

חוק מסויימים, אי-אפשר יהיה להפעילן בתקופה מסויימת, או שאפשר יהיה להפעילן

באותה תקופה בסייגים מסויימים. (י. כפתי: אי-אפשר לעשות זאת מטעמי בטחון).

אני מביא את האפשרויות. אם בנקודה זו מותר לי להעיר הערה לגופו של עניין

ה. צדוק

חייתי אומר כי מאחר שהשיקולים לקיומן של הגבלות אלה הם שיקולים
במחנניים - ואני מדבר על הצד החוקי שבדבר - חייתי סבור כי כל
ביטול הסמכויות האלה או כל הטלת סייגים על השמוש בסמכויות אלה, אם הוא
יבוא בדרך של חקיקה, צריך לבוא תוך התייעצות עם אותו גוף בכנסת שהוא
קרוב לענייני הבטחון. לכן חייתי אומר כי אם הועדה הזאת תבחר ללכת בדרך
של חקיקה ותרצה להגביל בחוק עצמו להקופה מסויימות או לבטל לגמרי את
האפשרות של שמש בסמכויות מסויימות שעילתן - בטחון, יש לעשות זאת
תוך מגע עם הועדה העוסקת בענייני בטחון.

הדרך השנייה היא הדרך של הסדר אדמיניסטרטיבי -
טרטיבי. דרך זאת פירושה לא לקבוע שום דבר מיוחד בחוק, להשאיר את החוק
כמו שהוא - ולחלכה הוא הל לגבי חל-אביב כמו לגבי נצרת - - -
(י. ברי-הודות: זכות אדמיניסטרטיבית נמצאת בידי אדמיניסטרציה) - ולקבוע
הסדר מתוך הסכם עם האנשים הממונים על ביצוע הסמכויות האלה, הסדר
שיבטיח כי אותם הדברים שרוצים להשיגם מבלי לפגוע בענייני הבטחון.
נדמה לי כי בין אם נלך בדרך של חקיקה ובין אם נלך בדרך של הסדר, לא
נוכל להתעלם מכך שהשימוש בסמכויות אלה הוא שמוש מטעמי בטחון ויש לשתף
בהסדר זה את הממונה על כך. אם זה עניין של חקיקה - יש ועדה של הכנסת
לעניין זה; אם זה עניין של הסדר אדמיניסטרטיבי - אלה הם השלטונות
האדמיניסטרטיביים הממונים על ענייני הבטחון.

הפעדה צריכה לבחור באחת משתי הדרךים האלו

י. ברי-הודות

האם אני מגדיר נכון, שצדקתי באומרי שכל
מה שיעשה לא בדרך של הכנסת דבר
מסוים וברור בחוק, לא ישאר לפני ההסכם, בזמן ההסכם ולאחריו, חלוי אך
ורק ברצונת של האדמיניסטרציה לשמור על ביצועו (י. כפתן: כל חוק,
בביצועו, חלוי באדמיניסטרציה). לא. (י. כפתן: אתה יכול רק לערער את"כ).

ה. צדוק

אם הדבר הזה ייעשה בדרך של חקיקה, הוא
יחייב את האדמיניסטרציה שיש לה חייב אותה ו
לקיים את החוק. אם הדבר הזה ייעשה בדרך של הסדר מוסכם, הוא יחייב אותה ו
בהסכם. (י. ברי-הודות: וכל זמן שהיא תמשיך להסכים). במקרה הראשון, אם זה
יעשה בדרך של חוק, אם לא יקמו זאת חקיקה בכך הסדר חוק. אם זה ייעשה

ח. צדוק:

בדרך של הסדר מוסכם, ללא יקיימו זאת, לא תהיה בכך הפרת חוק אלא הפרת חסכם.

י. כפח:

אני מציע כי הועדה שלנו תבחר בוועדה מצומצמת אשר הכין הצעות טכניות סידוריות איך להבטיח את הדבר. החלטות ועדה המשנה יובאו למליאת הועדה, היא תחליט כך או אחרת וכשהחוק יובא לכנסת יודיע על כך יו"ר הועדה, וימסור כי סידורים אלה ואלה נקבעו ע"י הועדה לגבי הבחירות בשטחי הממשל הצבאי.

מ. בן-עמי:

אני מציע שנחליט קודם ללא אם ללכת בדרך של הסדר אדמיניסטיבי או בדרך של קביעת הדבר בחוק. אם הפול הכרעה בענין זה, אפשר יהיה למנות ועדה משנה.

א. פרמינגר:

אני מציע כמה הצעות. הצעתי הראשונה היא הצעה להחלטת של ועדת החוקה: "ועדת החוקה סונה בדרישה אל שלטונות הממשל הצבאי להודיע מיד בפומבי בכל השטחים המוחזקים כי אין כל הגבלות מיוחדות כלהי פעילות המפלגות הפוליטיות אשר אינן נהוגות בשטחי המדינה האחרים."

עכשיו יש לנו שלוש הצעות של חוספה בחוק, שאנחנו דורשים להבטיח אותן לא באופן אדמיניסטרטיבי אלא בדרך החוקתית:

(1) למועמדי הרשימות תהיה הזכות לנוע באופן חופשי בשטחים המוחזקים.

(2) ועדת הבחירות המרכזית תהן לנציגי הפיעות בכנסת רשיון, ולנציגי רשימות המועמדים - לפי דרישתן - אישורים שיאפשרו להם לנוע באופן חופשי ללא כל הגבלה בשטחים המוחזקים.
(ע. אפרן לחתן", כלומר, חייבת לחתן) (י. בן-הודן: ננסת זאת באופן מדויק אח"כ).

(3) בחקופה שבין פירסום רשמות

הבוחרים ויום הבחירות לא תהיינה כל הגבלות מיוחדות לגבי קיום אפיפות פומביות, עריכת הרצאות, מסיבות, הפצת חומר בכתב וכו', בשטחים המוחזקים (י. בן-הודן: גם בסדר עם הבחירות) ודאי.

דל.

ג. בורג:

הייתי מעדיף שהפיסטים יהיו על יסוד

דברים שבכתב. אני רוצה להציע ללכת בדרך
מוצעת בין פתרון הבעיה ע"י שתיקה בחוק ובין פתרון ע"י פירוש יתר
בחוק. אני מציע להכניס לחוק רק משפט אחד בענין זה שיקבע כי ועד
הבחירות המרכזית אחראית בשביל עריכת מסודרת של הבחירות בפקטור זה.
כמו כן אני מציע כי נקבע כבר היום ומיד
ועד משנה לניסוח המלצות שהועדה תעביר אותן לוועדה הבחירות המרכזית.

אני קורא לזאת דרך ממוצעת מפני שתבעיה לא
תיעדר מחוק ומאידך לא יהיה פירוט יתר. (ג. בורג: מאידך לא תהיה
לה חשובה). אם ועדת המשנה תחליט כי במקום המלצת אריכה לבוא החלטה,
לא איכפת לי. (ג. בורג: זה לא יחייב את אנשי הממשל הצבאי).

ד. בורג:

אני מציע להוסיף לחוק את הפעיף הבא:

"בנוגע לאמצעים אלה ~~אמצעים אלה~~ לשטחי הממשל
הצבאי הקיימים במדינה ~~לא~~ רשאית ועדת הבחירות המרכזית, בהתייעצות
עם שר הבטחון, להוציא תקנות מקלות על התנועה באיזורים אלה ומבטיחות
חופש הבחירות בהתאם לדיני החוק ומבלי לפגוע בצרכי הבטחון".

כמו כן אני מציע שהועדה תקבל את ההחלטה
הבאה: "בקשר עם פעיף... של הצעת החוק מחליטה הועדה: א) יש להבטיח
את חופש התנועה בשטחים המוחזקים לכל חברי ועדת הבחירות המרכזית,
ועדות הבחירות האיזוריות וועדות הקלפיה. ב) יש להבטיח אותו חופש
לבאי-כוח מפלגות ורשימות לפי אישור ועדת הבחירות המרכזית בהתייעצות
עם שר הבטחון. ג) יש לשמור בשטחים המוחזקים על חופש הארגון
הפוליטי, התעמולה בכתב ובעל פה לרבות ~~אמצעים~~ זכות התסבוח, הדפסת
כרוזים, הפצת חומר בכתב וכן חופש האסיפות".

אני מציע שכל ההצעות יועברו לוועדה משנה
שתעבד אותן ואולי תמצא דרך משותפת.

ה. וילנר:

אני מציע להוסיף פעיף לחוק הבחירות, שיקבע:
"יובטח חופש התנועה, ההתארגנות, האסיפה
וכל צורה אחרת של העמולה בכתב או בעל פה באיזורי הממשל הצבאי לחקופת
הבחירות".

ועדת החוקה, חוק ומשפט
27.3.58
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

רל.

י. בר-יהודה:

האם הוחלט על הצעת שיחד עם חוק הבחירות
יניחו על השולחן גם את הצעה של חוק המעבר

לכנסת השנייה וכן את הצעה בדבר יום הבחירות?

חיו"ר נ. ניר:

לא היה עדין דיון על חוק המעבר.

י. בר-יהודה:

אני אציע זאת.

חיו"ר נ. ניר:

נדון על זאת בישיבה הבאה. ביחס לחאריך
הבחירות, הוסכם להציע את התאריך יחד עם

הצעת חוק הבחירות.

י. בר-יהודה:

אני אערער על זאת. את יום הבחירות יש לקשור
לחוק המעבר ולא לחוק הבחירות.

י. לם:

אני מציע לקיים את ישיבות הועדה בימים ה'
ו' וא'.

י. כסא:

אם אין סיכוי שחוק הבחירות יתקבל עד
הפגרא, אני מציע להעמיד לסדר-היום את
הצעת שאם חוק הבחירות לא יתקבל על כל פרטיו נכניס לכנסת הצעה
בדבר האריך הבחירות.

י. בורג:

אני מציע לקיים ישיבה ביום ב'.

י. בר-יהודה:

אני רוצה להזכיר כי ביום שישי וראשון
יכולה להיות ישיבה רק בהסכמת כולם, אבל

אינה יכולה להיות הצבעה ברוב.

חיו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעה לקיים ישיבה ביום ה' - 7.
נגד - 8.

הצעה לא נתקבלה.

אם חבר הכנסת ג' רג' יורה יפכים אני אעמיד

להצעה את הצעה לקיים ישיבה ביום א'.

א. ג' רג' יורה:

אני מפכים.

.77

ועדה החוקה, חוק וטש 68
27.3.61
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

מס' 7 נ"ר:

ה צ ב ע ה

בעד החצעה לקיים ישיבה ביום א' - .8
נו"ד - .6

החצעה לא נקבעה.

יש בהנזר החקייים ביום ב' בשעה 11.

הישיבה נועלה בשעה 14.00.